

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԻՐԱՎՈՒՆԿ ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Rev. P. G. Kalémkarian M. chitarist ngasse
N° 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պարտիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» վեցամսեայ 6 ֆր.
Առաստաղեանի համար (երկու քիւր մեկ
ծառնով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
» խալիկայի » 2.60 տղ. վեցամս 1.50
ԿԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Համարի գրումը եւայլն որկիւ հետեւեալ հասցեով
«ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԵՐԵՎԱՆԻՔ » ԼՐԱԳՐԱՅ. — Վ.Ս.ՈՒՆ.Ս. (Պուլկ. Իիւս)
Редация «ИРАВОУНКА»
«ИРАВУНКА»
ВАРНА (България)
Rédaction du journal
«Iravounk»
V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն որկուիր եւ յարմար դասուած-
ները միայն կը հրատարակուին աւ-
րոյշովին կամ մասամբ:
Ծանուցման տղը 20 ամիսով. երե-
քն ամիս անգամներու համար 20 0/0
զեղ կը լինի:

ՁԵՆՈՅՑ

Արիւնքի աշի եւ աշի կողմերէն,
ճան Յունաստանէ, Իրէսէյէ, Կիպրոս-
է եւ ուրիշ երկիրներէ՝ որոնց քիւրա-
տումները Պուլկարիա դրամ փոխարե-
նութիւն չեն ընծայեր, «Իրա-
ւունքի» համար որկուելիք դրամները
պէտք է որկել Սոփիանդրիս հետեւեալ
հասցիին եւ բաց նամակով մը խմբագ-
րութեան ինքնակը:

Արթին Պոլսուան
Մ. (բար Դիւրանք)
(Եմիպ) Արիւնքի

Այս տարի խմբագրութեան Ռուսա-
նոյ եւ ոչ մեկ հաղաքին մէջ գործա-
կալ նշանակած ջրղարուն համար մեր
բաժանորդներէ կը խնդրուի որ իրենց
բաժնեկիները ուղղակի մեզ որկեն:

"ՊՈՒՆ ՄԵՆԷ Զ'ԵՍ"

Ինչպէս անհատներու նոյնպէս եւ
պարբերութեան մէջ խտրութեան խա-
մտը բացող այս դիւանին տրա-
մարանութիւնն է որ հակադրաւ
կը յառաջիմէ հետզհետէ երկրա-
գործի վրայ գտնուող համայնքին.
յու ներքին եւ արտաքին յարաբե-
րութեանց հետ կապ ունեցող ա-
մեն տեսակ կազ ու կուսակցութեան
մէջ, եւ սանձարձակ առաջ կը տա.
Իր Եւրոպայէն, ի միաս աշի
բարի ջանքերուն զորս մարդ-
կութեան մէկ ազնիւ եւ գիտակից
մասը ի գործ կը դնէ ընդհանուր
եղբայրութեան եւ համերաշխու-
թեան վսեմ գաղափարին յաղթա-
նակին համար:

«Դուն մենէ չես» ի տարածումը
եթէ միմիայն մարդկութեան աւ-
միկ դասակարգին մէջ գոյութիւն
ունենար, այնքան մեծ ցու եւ մը.
Մահագութիւն չէր կարող պատճա-
ռել. բայց տարաբաղդաբար այս
տղեղ եւ միասակար մտածումը ա-
ւելի խորապէս ծլած ու արմատա-
ցած է ազգերու այն դասակար-
գիւն մէջ, որք կը ներկայացնեն
պետական պաշտօնատարներ, վա-
ճառականներ, գրագէտներ, ու-
սանդներ, մէկ խօսքով ժողովուր-
դի «էնթելիկէնցիան»: Այսպէս
ուրեմն օրինակ — Ծագումով օ-
տարազգի եւ, ո եւ է երկրի միջ

պետական բարձր պաշտօն մը բա-
տանձնած եւ, անմիջապէս ընդունա-
կութիւններով օժտուած, հոգ չէ
թէ մեծամեծ զոհողութիւններով
արդիւնաւորած ըլլաւ այդ պաշ-
տօնավարութիւնը, նշանակութիւն
չունի, շուտով կը մոռցուի եւ
օր մը «Դուն մենէ չես» ըրաւ աւ-
ջուգ ցցուած կը գտնուի:

Իբր գրագէտ կամ խմբագիր ու-
նիս գնահատելի արժանիք մը զոր
կուզես օգտակար ընծայել քու ազ-
գիդ ծառայութեանը մէջ, եթէ
կը փորձես ինքզինքդ հեռու պա-
հել, կարելի եղածին չափ, կուսակ-
ցական անմիտ եւ մուր Էնթելի-
կներէ, շուտով քու դէմը կ'ընեն
«Դուն մենէ չես» ի վարդապետնե-
րը վարկաբեկ ընելու համար բեղ-
ալ, գրածներդ ալ եւ քիչ վերջ կը
լսես անունիդ շարժը յերկրուած
ստոր գրագրութիւններ: Քու
յայտնած ազատ եւ անկախ մտա-
ծումներդ ժողովուրդին կը թարգ-
մանուին իբրեւ մոլորեցուցիչ քա-
րոզներ, անվախ եւ անաչառ քնն-
նադատութիւնները կը մեկնուին
որպէս միասակար «բոքալանտա»
եւ չուշանար կը լսես մի օր անու-
նիդ կցուած կաշառուածի, լրտե-
սի եւ գաւաճանի մակդիրները. —
ինչո՞ւ, որովհետեւ «Դուն մենէ
չես»:

Վաճառական եւ, եկած օ-
տար երկրէ մը, գրաւագրուիդ
վտանգի տակ գնելով տեղական
իշխանութիւնէն արտօնութիւն կը
խնդրես այս ինչ տեղ այն ինչ
հանքը շահագործելու. քննէ վերջ
ուրիշին կը տրուի այդ մենաշնոր-
հը, եթէ բան գործ չունիս բողո-
քէ այդ յայտնի գրկանքին դէմ,
հազիւ թէ կըստանաս չոր եւ ան-
կապ պատճառաբանութիւն մը,
մինչդեռ միակ իսկական պատճա-
ռը «Դուն մենէ չես»ն է:

Ուսանողական շրջանը բոլորած
եւ, պատկանած ազգիդ տառա-
պանքները սիրող կը ճմլեն, հայ-
րենիքիդ կարօտովն ու ցաւովը կը
տապկուի, կերթաւ տառապող
եղբայրներուդ դատին նուիրելու
անձը առանց այս կամ այն կու-
սակցութեան յարելու, եւ եթէ օր
մը պէտք ունենաս ո եւ է կուսակ-
ցութեան մը աջակցութեանը յա-
ջող քաջ մ'առնելու համար, կը
միտաւորուի եւ խոչնդոտներու իսկ
կը հանգիստիս սա բառերով «Դուն
մենցնից չես»:

Այսպիսով նահանգի մը ազգաբը-
նակութիւնը սովէն կը նեղուի,
արտաքին աշխարհէն օտար նը-
պատներ կը դրկուին քաղաքի եւ
բողոքական միտքներու ձեռ-
քով կարօտեցող բաշխուելու հա-
մար: Եթէ դուն չես պատկանիր
այդ «կրօնք, քրիստոնէութիւն, սէր»
ծածմով գոյութիւն կուսակցու-
թեանը չափ տնտեսաւոր բաժին
մը հաշիւ կատարուի, այն ալ ի-
րենց լոյս կրօնքը ընդունելու պայ-
մանին ներքեւ. եթէ հարցունելու
չափ պարզամիտ գտնուի թէ ին-
չո՞ւ. «Դուն մենէ չես»ը պիտի ըլ-
լայ առնելիք պատասխանդ:

Հալածուած, կողոպտուած ժո-
ղովուրդի մը գաւաին եւ, յանուն
ազատագրութեան ժողովուրդի հա-
տիկ հատիկ լուծանքովը ձեռք
բերուած ինքնապաշտպանութեան
հարկաւոր միջոցներուն եւ արժէ-
քաւոր գոյքերուն ծախուիլը, ո-
չնչանալը կը լսես, ինչպիսիական
սքեմին տակ կ'ընկուի աղտոտ եւ
տղեղ դէմքերու ձեռքով, զայրոյ-
թէդ սիրող կը տրորի եւ երբ իբր
ժողովուրդին հարազատ գաւաղը,
կը պոռաս այդ խաչագողներու ե-
րեսին, կը բողոքես ոճրագործու-
թեանց աշխարհամոլներին դէմ,
իսկայն կը պաշարուիս դաշնակից
մեղսակիցներէ, որոնք անպատկառ
լրբութիւնով մը դեռ կը յանդգ-
նին բարբառել «Դուն մենէ չես»
«Դա ինչպիսիականաց միայն յա-
տուկ է գիտենար» եւ միեւնոյն ա-
տեն մութին մէջ կատարուած գո-
ղութեան մը վրայ լոյս սփռելու
անկեղծ եւ առաքինի ջանքերդ
«մատնութիւն» անունով մկրտելու
բնաւ չեն քաշուիր այդ ախուր ա-
րարածները: Վերջապէս դեռ ո՞ր
մէկը թուի, ո՞ր մէկը յիշիմ այն
անթիւ անհամար կեղեքումներէն,
գրկանքներէն եւ հաւելի ոճիրներէն
որք աշխարհի վրայ ամեն օր եւ
ամեն տեղ կը գործուին սանձար-
ձակ եւ անպատիժ կերպիւ:
Իսկ հեղինակները իրենց խղճին
առջեւ (եթէ երբեք ունին խիղճ)
արդարացումն կը գտնեն «Դուն
մենէ չես» ի զաղիր եւ ամենախա-
տառակ վարդապետութեան մէջ
միայն, որ չենք սխալիր եթէ ը-
սենք թէ կը կազմէ հիմնաքարը
այն բողոք մեծ ու արեւնալից անց
քերուէն զորս միջազգային հին եւ
ժամանակակից պատմութիւնը սար-
սուռով մը յիշատակած է, եւ եթէ

վաղը տեսնենք կամ լսենք թէ
մարդիկ զիրար կը բզկտեն, իրա-
րու միս կուտեն, բնաւ չի դար-
մանաւք եւ չի հարցնենք թէ ին-
չու. զի պատճառը, փրիստիայա-
կան պատճառը կրկին «Դուն մե-
նէ չես»ն է:

Հարիւր-Ղուրպէր

ՎՏԱՆԳԸ

Այսօր գիւնանագիտական սեղան.
նմուր վրայ գտնուած եւ հետզհե-
տէ ծագած այն ամեն միջազգա-
յին խնդիրներուն, որոնք քաղաքա-
կիրթ աշխարհը գրեթէ շարու-
նակ տաքապալից դարձուած քնե-
րու հանդէպ կը դնեն եւ տենդոտ
գործունէութեան մը մէջ պահելով
ահագին զոհողութեանց ալ կ'են-
թարկեն, եթէ երբեք բուն
պատճառը փնտռենք, պիտի գըտ-
նենք նոյն այն պատմութիւնները,
որոնք միաժամանակ ալ կը կըռ-
ուին ամենց դէմ:

Տիեզերական զօրութեան մեծա-
գոյն եւ կիրթ մասը ներկայացնող
պետութիւնները՝ որոնք միեւնոյն
ատեն աշխարհագրութեան զեկն
ալ իրենց ձեռքին մէջ ունին, ե-
թէ երբեք արտաքին խնդիրնե-
րու նկատմամբ անհաճադէտ եւ
լոկ տիեզերքի խաղաղութիւնը պա-
հելու քաղաքականութեան հետե-
ւած ըլլային, այսօր մէկէ աւելի
բարդ, կնճռոտ եւ վտանգաւոր
խնդիրներու դէմ չպիտի գտնուէ-
ինք եւ եղածներն ալ համառօտ
շրջաններու մէջ ինչպստ հան-
րութեան լմացած կըլլային:

Այս ըսուածներուն է՛ն գլխա-
ւոր ապացոյցներն են ծանօթ Ա-
րեւելեան հին եւ գրեթէ միադար-
եան խնդիրը եւ օրուան նոր Չինա
կան հարցը:

Առաջինը՝ մէկ դարու շրջա-
նին մէջ ահագին զոհաբերութիւն.
ներով կտոր կտոր ըլլալով մղուած
եւ տակաւին վերջնական լուծումին
յանդած չէ, ինչ որ կրնար մէկ
կամ երկու հարուածով լմնալ եւ
միանգամ ընդմիջտ ազատել քա-
ղաքակիրթ աշխարհը իրեն խա-
ղաղութեանը սպառնացող վտան-
գէն:

Մեր ուրիշ հայրենակիցներու
այ խօսեցէք մեզմէ հետո։ Բլլալ-
նուն չը մոռնան այս տեղը և ոգ-
նութիւն հասցնեն, ապա թէ ոչ
ամեն օր անօթութենէ մեռնելու
վտանգին մէջն ենք։
26 Յունիս 1900 Եղբայրդ
Քղի ***

ՁԻՆԱԿԱՆ ՍԵԱՊԱՇՏՈՒ-
ԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ

Ձինացիներու ժողովրդական կրօնքն
Ողբալաշտեօքիւն է։ Իւրաքանչիւր յեռ,
բլլուր, աղբիւր, դաշտ ունի իր շահա-
պետող ոգին։ Կը հաւատան աննակերպ
և կնակերպ ցայգաղեւերու, զորս հա-
լածել կը կարծեն ծննդաներով եւ հը-
թիւներով։ Գարունն անձնաւորած կը
պաշտեն որ երիտասարդի մը կերպա-
րանքն ունի։ Դիւնի կը նուերեն Ձին-
նուն կիսաստուածին որ մարդոց խո-
հարարութիւն սովորեցուցած է։ Թաօ-
չէնքու կրօնքին համեմատ որու հիւմ-
նադիրն է Կոնփուկիոսի ժամանակակից
լաօ-ձէ, կը հաւատան բազմաթիւ ճի-
շնուր։ Պոնցիւրն ու Պոնցուհիներն այս
ճիւնքու ձեռքով մոգութիւն, թովչու-
թիւն ու հազար տեսակ հմայքներ կը-
նեն։

Ինքնակալին ու գրանմուտներու կը
բնքը յնապաշտութիւն կամ երկնային
մարմիններու պաշտամունքն է, որ
Մողովայէն Ձինաստան մտած է՝ բա-
րեխաւուած Պուտոյականութեամբ
ու Կոնփուկիոսականութեամբ, Բեքիւնի
մայր տաճարին մէջ կը պաշտուին Եր-
կիւքը, Երկիրը, Արեւս, Լուսինը։ Եր-
կիւքը—Թիւն գերագոյն աստուածն է
եւ ինքնակալն ասոր որդին կը համա-
րուի։ Միւսներն երկրորդական աստուա-
նութիւններ են։

Ձինացի իր նախնիքներն ալ կը
պաշտէ։ Այսպէս, չինացի նախկին բո-
լոր վնայպետներն աստուածային պաշ-
տամունք կընդունին իրենց մեռնելէն
ետքն ալ։ Մանչու—Թաթար նշանա որ
պատերազմիկ Գուանկ—Թիւն պաշտա-
մունքն այնչափ նշանաւոր է որ կըր-
նանք զայն կոչել Ձինաց պատերազմի
աստուած, Արէս։ Կոնփուկիոսի ու-
րականին ալ պաշտամունք կընծայեն
ինչպէս նաեւ բարերար, ժողովրդակա-
նացած անձերու ուրուականին։ Հա-
րուստ չինացի իր տան մէջ ունի քա-
վին մը որ գրուած են իր նախնիաց
պատկերները, առնց պաշտամունք
կընծայէ։ Ձինացիին կը հաւատայ որ մար-
դուն մէջ պտտուած 3 հոգիէն մէկը,
մարդուն մեռնելէն ետքը, կու գայ կը
բնակի այդ պատկերին մէջ։ Միւս հո-
գին կը բնակի դիակին քով, ասոր հա-
մար դիակը լաքաով օծուած դաքաղի
մէջ կը դնեն։ Դաքաղին քով կ'աղօ-
թեն։

Ձինացիները ինչպէս նաեւ ուրիշ
լատ ժողովուրդներ կը հաւատան որ բա-
տարակարգ աստուածութեանց եւ նաեւ
մեռնելէն ոգիները կուգան կը բնա-
կին ոգի մարդոց մէջ զանոնք չարչրկե-
լու եւ հիւանդացնելու համար։ Յա-
նուկ հմայքներ կան այս չար ոգիները
կանելու։

Ձինական տաճարը կը կոչուի Բակոտ
ար 5—13 յարկով աշտարակներ են։
Բազմիւններն ու կուռքերն այս աշտա-
րակներուն մէջ գրուած են։ Եղած է
երբեմն որ կուռքը չկրնարով կատարել
խնդրածք մը, խնդրարկոյն սկսած է
նախնի ու նախառնի կուռքը։ «Ապե-
րախա»։ Մեր այս ծառայութեանց փո-
խարէն սկսեցէն պիտի ընէ՛ր, անհա-
րեց հոյակապ տաճարի մէջ բնակեցու-

ցինք, միշտ քեզի խուսկ մատուցինք,
այս ամենէն ետքն ալ դուռն անտես կը-
նես մեր պէտքերը»։ Ասկէ չը բաւա-
կանալով չուան մը կը ձգեն կուռքին
պարանոցն եւ քաջքնով փողոցէ փո-
ղոց տիղմնուռն եւ աղբիւններուն մէջ
կը նետեն։ Երբեմն ալ այդպիսի ակար-
ու անպիտան կուռքեր երկրէն դուրս
կը վառեն։

Պոնցիւրը չը բնակին տաճարներու
քով, ժողովրդին մեղքը քաւելու հա-
մար՝ կապաշտարեն, պարանոցնին մե-
ծամեծ շրթաներ կը կախեն, եւ այս-
պէս փողոցէ փողոց շրջելով՝ քարերով
կը կոծեն գլուխներն, կը ցնտեն մար-
միններն, եւ ուրիշ այսպիսի չարչարանք
ներ։ Քուրմերը—Պոնցիւրն ունին վան-
քեր ու ընծայարաններ ուր ընծայա-
ցուն կը մարդեն։ Մարդանքէն ետքը,
ընծայացուն քով հանդերձով կը տա-
նին կուռքին առջեւ եւ աղօթքներ կը
կատարեն։ Հանդէսին աւարտման նո-
րընծայ քուրմը ճաշ կուտայ քուրմե-
րուն։

Դ. Խ.

ԻՐԱՅԻՆՈՒՆՔԻ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԸ

Պ. Պոնցիւրն Յիւրիպէ.—Ըստա-
յանք Ձիւ նամակ մեր պատաս-
խանաւորին ուղղեալ։

Նախ՝ պէտք է գիտնաք թէ մեր
պատասխանատուին հետ բնաւ
գործ չունիք. սրովհետեւ միայն
օրինական ձեւակերպութեան մը
համար նա կ'ստորագրէ թերթիս
տակ. իսկ թերթին պարունակու-
թեան մասին ուղղակի պէտք է դի-
մել խմբագրութեան։ Ուստի վերջ
նականապէս կը ծանուցանենք թէ
տարբեր նպատակաւոր դիմումներ
և հրապարակային հարցումներ
բնաւ նկատողութեան չեն առնու-
իր մեր պատասխանատուին կող-
մէ։

Երկրորդ՝ Ձիւ Ընթերցասիրաց
ընկերութեան պարտք ունեցած ըլ-
լալը մինք չէ որ կը զրուցենք,
այլ վստահելի անձերու կողմէ ըս-
տացուած նամակներ կը հաստա-
տեն։ Դուք Ձիւ նամակով այդ
ընկերութեան տունը չի նստած
կամ անոր վարձքը վճարած լինել։
Նուր վրայ ինչեւ չէք պնդեր։
Յորչափ այդ պնդումը չի կրնաք
ընել մեր գրածէն մազ մը չէ կա-
րիլէ ջնջել։

—Մ. Մարգարեան Սիւրիւսթէ.
Նէտա կրնաք ստանալ հոգ Ծ. Դա-
վարոս Նահապետեանէ։

ԼՐԱՔԱՂ

Այսօրու և Գարակէօմրիկի խը.
նամակաւոր թիւը Պատրիարքին
նախագահութեան ներքեւ նիստ
գումարելով, որոշեց այրած հկե
ղեցին շինել, նոյնպէս նաեւ դըպ-
րոցն ու ուխտ սւորաց յատուկան
ետկները։ Բայց չինութեան հո-
մար բլլալիք ծախքին՝ ապահով
զբաղան ընկերութենէ գանձուիլը
700 լիրան չը բաւելուն համար,
մնացեալ մասին հայկոյթումը ժո-
ղովրդային հանգանակութեամբ մը
պիտի բլլայ։

Առ այժմ հոգեհէն տղատուած
գոյքերն ու պատկերները պիտի
մնան Պալատի Ս. Հրեշտակապետ
եկեղեցին։

—Տիգրանակերտի մէջ քանի մը
հայ երիտասարդներ Մարիամ Ծա-
միրեան անուն աղջիկ մը խաբէու-
թեամբ իր հօր տունէն առեալնա-
ղելով, բռնի, մահուան սպառնա-

լիքի ներքեւ, Յոյն քահանայի մը
միջոցաւ պատկեր են մէկուն հետ։

Այս դէպքը խնդիր եղած է թէ
Տիգրանակերտի կառավարական ու
ազգային շրջանակներու մէջ և թէ
Պատրիարքարան։

Առ այժմ աղջիկը իր պատկեա-
լէն զատ ուրիշի մը տունը կը մը-
նայ։

—Յունիսի 27ին Կարսի մէջ
տեղի ունեցած սաստիկ երկրա-
շարժէն քանի մը հայ գիւղեր վը-
նասուեր են. շարժին կեդրոնը
Պէրնա անուն հայաբնակ գիւղը
եղած է, ուր գրեթէ բնաւ կան.
գուն չէնք չէ մնացած և բաւա-
կան թուով հայեր փլատակներու
ներքեւ մնացած են։

—Սերաստիոյ Որբանոցին եր-
կամեալ տեղեկագիրը խրկուած է
Պատրիարքարան։ Այդ որբանոցին
մէջ այժմ կը պատսպարուին 200
որբեր, որոնց համար երկու տա-
րուան մէջ 1400 լիրայի ծախք մը
եղած է։

—Իզմիրի Մկրտիչ Աւանեսան
անուն հայ քահանան տեղւոյն
ճայնաւոր դատաւոր Լեւոն Չիլին.
կիրեննի հետ գծաւորելով, քանի
մը սրիկաներ կը վարձէ և այդ
Լեւոնը այնպէս մը ծեծել կուտայ
որ խեղճը հիմայ անկողնոյ կը ծա-
ռայէ եղեր։

Այս դէպքը իզմիրի ժողովրդ-
եան մէջ մեծ յուզում առաջ բե-
րած է. մանաւանդ որ այդ Լեւո-
նը շատ համակրելի անձ մը ըլլա-
լով, ամենուն սիրելի է եղեր. ուս-
տի հանրագրութիւն մը կը պատ-
բաստեն այդ տիպար քահանային
պատժուիլը պահանջելու համար։

—Ռուստոքէն Տեաք Պողոս
Սարգիսեան, Մանուկեան և Կա-
րապետ Չալրատեան խմբագրու-
թեանս ուղղուած նամակով մը շը-
նորհակալութիւն կը յայտնեն կարգ
մը նուիրատուներու, որոնք իրենց
եղած դիմումը պարապ չը հանե-
լով քանի մը շաբաթ առաջ Պուք-
ընչէն Ռուստոք եկող Մշեցի աղ-
քատ երիտասարդի մը իր հայրե-
նիքը երթալու համար հարկ եղած
ճանապարհած խնսք հայթայթած
են 65.20 Փր։

—Քանի մը շաբաթ առաջ Կարգ
մը երիտասարդներու կողմէ ի նը-
պատտ Հայաստանի որբերուն տըր-
ուած ներկայացումին հաշուեցու-
ցակը թէեւ գեւ մեզ չը ներկայա-
ցուեցաւ, սակայն առնուած տե-
ղեկութեանց նայելով գրեթէ զուտ
հատով չէ գոյացեր եւ ուսնք
կըսեն թէ անտեղիութիւններ ալ
պատահեր են։

Յարմար առիթն է կարծենք ան
գամ մը ազգասիրելու այն կարգ
մը պարսնելուն՝ որոնք իրենց
բան գործ ըրած են այսինչ կամ
այնինչ բարենպաստակ անունին
տակ թատերական ներկայացումներ
տալ ելնել, որ զգուշանան ուրիշ
անգամներ ժամանակին ու պարա-
գային անյարմարութիւնը առանց
նկատի առնելու նոյնսնման ձեւ
նարկութիւններ ընել, որով հա-
սարակութիւնը քանի մը հարիւր

Փրանք ծախքի ենթարկելէ զատ
ոչ մի օգուտ չեն կարող առաջ բե-
րել, միայն թատերասրահի,
նուագածուի եւ այլ վարձքերու
կը մտնեն այդ հարեւրաւոր
Փրանքները։

—Նախորդ Պատրիարք Ամենա-
պատիւ Իզմիրեանի առողջական
վիճակը հետզհետէ աւելի վատթա-
րանալու վրայ է եղեր. ինչպէս
ստորագրելու է կիմանայ «Նոր
կեանք», Երուսաղէմայ վանքին
մէջ բոլորովին երեսի վրայ մնա-
ցած, միանգամայն նիւթական
կացութիւնն ալ շատ խեղճ է ե-
ղեր։

Ընդհանուր հայ ազգէն այնչափ
սիրուած եւ նոյն իսկ օտարներէ
շատ յարգանք վայելած «երկաթէ
Պատրիարք»ին ներկայ տխուր վի-
ճակին հանգէպ անշուշտ ամեն հայ
պարտականութիւն մը կը զգայ։

—Միացեալ Նահանգաց (Ամե-
րիկա) Ուստր, Յիւզէնօ, Ֆոլ Բի-
վեր, Նիւ Եօրք, Հըթսըն քա-
ղաքներու մէջ բնակող բազմաթիւ
ազգայիններ ժողովներ գումարած
եւ խորհրդակցութիւններէ վերջ
որոշած են «Մարտ» և «Դրօշակ»
թերթերու խմբագրութեանց նա-
մակներ գրել, հրատարակել երկու
կուսակցութիւնները որ Պատուոյ
Ատեան մը կազմելու ծանօթ խըն-
դերը իրագործեն. որպէսզի վերջ
մը տրուի հայ յեղափոխութեան
մէջ տիրող երկպառակութեանց։

Ուրախ ենք մեր ընթերցողաց
հաղորդելու թէ Հնչակեան կու-
սակցութիւնը իր օտկանը եղող
«Մարտ»ի վերջին թուոյն մէջ կը
յայտարարէ որ ինք ոչ միայն
Պատուոյ Ատեանի մը սկզբունքը
ընդունած է, այլ նաեւ կը պնդէ
որ անաչառ, խիստ և անկողմնա-
կալ դատաստան մը կատարուի։

Արդ, կը մնայ միայն Հ. Յ.
Դաշնակցութեան հաճութիւնը, որ
կը կարծենք թէ այլեւս շատ չի
ուշանար։

ԴՊՐԱՅ ԴԱՍԷՆ

Տեղական թերթի մը մէջ Դրպ-
րաց դատաւ ուղղեալ գրութիւն մը
երեցաւ, որուն պատասխանել չը
պիտի զիջանի դպրաց դատը, հա-
մագումած ըլլալով որ յօդուածագի-
րը քննադատելու տենչէն բռնու-
ած, ծածկանուան մը տակ հրա-
պարակ կուգայ, ինչ որ մեզ կաս-
կածել կուտայ իր արուեստագէտ
մը լինելուն։

Պ. Յօդուածագիր, պէտք է
գիտնալ որ ճշմարիտ արուեստա-
գէտները բաց ճակատով հրապա-
րակ գալէ զատ, եռաձայնին քըն-
նադատելի կողմերն ալ պէտք է
ցոյց տան։

—Մենք, ինչպէս ըսինք, չենք
գիջանիր Պ. Երուսաղի պատասխա-
նելու. և ճայնագրագէտներու կը
թողունք մեր եռաձայնին որ աս-
տիճան յաջող կամ անյաջող լինե-
լը գնահատել։

Կնիք Դպրաց Դասուն

ԹԻԻՐԻԱ ՆԱԿԱՏԻՍԱԹԸ

— Սթանպոլի «Տէլի Գրոսի-կը» կազմակերպողները պիտի մարտնչեն նազարէն, Էրմէնի գործընկերը Էրմէնի միւթա-վարը օլան Սթանպոլի թէպալա-րը իշխան թալէպ օլան 100,000 տօլար թաղմանով Սթանպոլի իշ-ալ գործընկերը Էրմէնի մէկտու-ր օլանը :

— Թէքրար Սթանպոլի վերի-լէն պիտի թէպալալ նազարէն Սթանպոլի Բուս էլիսի հէնի պիտի նօթա իլէ, Կոպկասիտա իլթիմա իլթիմ օլան 40,000 էրմէնի մու-հաճիլէրինտէն մատա, հալէրին-տէ բասաթօրթ պոլլէն վէ քէն-տիլէրի թիմարէթ իլէ մէշլու 3 պիտի էրմէնիլէրին տէր ագապ թիւր բիւլա տէճմէլէրինէ միւստէն օլլիմասընը շէտիտէն թալէպ իլթ-միշ տըր :

— Լիվրոպոլիսի իսլամ ճէմէլէ-թի չիմալ չըմէնիլէրին իշխան իսլամ թօրլամաղա պաշլամըն տըր :

— Բուսէլի վիլայէթիլէրինտէ կէօ-չէպէ օլարագ հաշաեան չիլիկա-նէլէրին, պոլլէնտէն պէօլլէն հէրլի պիտի հէրաէ իսքեան իսիլմէլէրի Շուրալի տէօվէթ թարաթընտան գարարա պընմը օլուպ, պու-խուսուս իշխան էտիլնէ վիլայէթի վիլայիլի լազըմ կէլէն թէտապիլի էլէ ալմըն տըր : Եա բիւրալէր :

— Սիւպուլէն վերիլէն պիտի թէ-լէկաթա նազարէն, պիտի թաթըմ միւսէլլա՝ Սթանպոլի կիճէլէրին հուսուսը կէլէրէթ թիւրթ թօփ-րադընա կիլմիլիլի, ֆաթաթ թիւրթ գարաթօլլար թարաթըն-տան իւզէրլէրինէ հիւճիւմ իլէ պէլլիլէրինտէ շիտէթիլի պիտի միւ-տարէպէ զուհուր իլթիմ տըր :

— Սթանպոլի կալաթա թարա-թընտաթի բըլթըմ հէր հէր չաթլարպ կիլթիլէրէն չէօթմէրտէ իլթի :

— Իզմիրտէն հէնիտէն եուսուր-ճագ վուգուսթարը չօղալմըն տըր :

ՍԻԻԹԵՆԵՎԿԻՑԵ

Սթանպոլի Ալէքսանտր իզտի վաճը միւստիպէթի իլէ աֆիլը ուսուսի իլան իլթիմ տըր :

Նիւզ վէնէր թալէպալթ կազէ-թաթըն պէլլանիւս նազարէն, Պիլիպա չէհրին մուհաթըզ քոմանտանըզը գրալըն բէտէրի Սիլանըն Պիլիպա տէճմէլէ-կիլնտէ չըմէնտէթէրտէն չըգալ չըգ մազ սթալիսըն գօրտոն ալթընա ալմասընը էմր ալմըն տըր :

— Պէրլիստէն վերիլէն պիտի մա-լիւսթա նազարէն, Ճարոնիտա քի Բուս էլիսի Պարոն իզվօլլէրի հազընլարտա միւթէվէթա գօնթ Սթանպոլիլէրին հէրինէ Բուս իսա-րիճիլէն նազըրլընտա թալիլի օլ-նաճագ տըր :

— Ալթիս հազընլարտա պու-լլէնտէ 10,000 տէճմէլէ կէլիլի-կիլնտէ իլթի օլլան հաճմըն վէ պու-օրմանլարտա իլթի պուլլէր միլիսն սէրվի աղաճը մաճվ օլմաշ տըր :

— Ճէնուպի Աթրիպալտան յու-լիս 27 տէ վերիլէն պիտի թէլէկա-թա նազարէն, Պօթը ժէնէրալը Տէ-վէգ, Լօրտ Ռօպէթիստէն մուհա-սէրէլէ ալթընա, չալթ թէնտի առաւմըրընա հէրլէրինտէ տէճմէլի միւստէն օլլան իսէ քէնտիլի թէպիլթ օլաճադըն պիլտիլիլ ի-սէտէ, Լօրտ Ռօպէթիստէն չալթ վէ վազթիլ կէլիլմէթսիլիլ թէս-լիլ օլմասընը թալէպ իլթիմ :

— Ժէնէրալ Ֆրէնչ Պօթըրին էլիլնտէ պուլլէնտէ Սիլիպալիլ չէհ-րինի զապթ իլթիմ :

— Պալլէր իսլամ տիլիլէրտէ տէ վերան իսլան չալթաթա նազարէն, Օրմաթ ճուճիլլարիլթի իլթի Ս. Շիլալի ինկիլիլլէր էլլէն էսիլ տօնշիլիլ տըր :

— Թարաթալ մուհաթէպէսիլի տէվաթ վէ Նիհայէթիլիտէն ապէր-լէրի կէրիլ չէվիլմէթ իշխան, ինկիլ թէրա հարալիլէն նազըրը Բուրլ-մանտան 11 1/2 միլիոն լիւրա տա-հա թալէպ իլթիմ տըր :

— Ալէմ Շահը Բարիսէ վաթը օլուպ, ֆէվրէլտէն ալթըրլար իլէ գապուլ օլլանմըն տըր :

— Բարիստէ հիւթմէրմա օլան հարալէթ օլ տէրէճէլէ վաթը օլ-մուշ քի իշմէթ իշխան քիլթալէթ իտէ ճէթ գաթաթ սու պուլլէնտապտա վէ գաթիլ բիլիլմէթ իշխանտէ մուտէն ալթըրը իսթիլմալ իլթիլէ մէճալլը օլմադտա իլթիլլէր, Հարա-րէթիլ զիլաթէլիլիլտէն վէ սու-լարըն չէթիլմէթսիլտէն Սէն Նէհրին տէ պուլլէրլար թէլէթ օլմուշ տըր : Յուլիս 23 տէ Ֆրանսանըն Սիլիւ-լէմ չէհրին սէր Եպիսկոպոսը վէ ապէրի միլիլլար սըճագտան թէ-լէթ օլմուշտըր :

Թէքրար ալթընա մալիւսթալ-րա նազարէն, Լօնտաթաթի սը-ճագ տալիլ հատտիլտէն զիլաթէ իլթի :

— 1200 Պօթըրին ինկիլիլլէրէ թէպիլթ օլլանմընտըր. պուլլար իլէ պէրապէր Պօթը գօմանտանլարըն-տան Պօթըր վէ ժուպէր (էօլէն ժէնէրալ ժիւպէրին օլլան) պու-լլէնտապտա տըրլար. հալլընզ գօ-մանտան Օլիվիէ ինկիլիլ օրտուսը-նը հարըպ գաշապիլմիշ տըր :

ՉԻՆ

Բէրինտէթի Ճարոն էլիսիլիլ իսլիս 6 թարիլիլ վէկտիլի մա-լիւսթա պիլնտէն, Բէրին էնէն պիլլէրի Չին ապէրլէրինտէ գարըն քէնտիլլէրին մուհաթալա իլթիլէ տէ օլուպ յուլիս Նիհայէթիլիլէ գա-տար մուգալմէթ իտէպիլլէրէրէ-րին իսթիլմալ իլթիլլէր : Չինիլ-լէր յուլիս 5 տէ էնէպիլլէրին մէվ գըրլարըն թօլա թուլմաթ հա-զըրլընտա օլտըրլարըն քէզա-Ճարոն էլիսի պիլտիլմիշ տըր :

Իշպու հապաթիլի Գիլէնճիլտէն Ալման գօնալար Պէրլինտէ վէրմիշ :

— Շանկալտան Բէրին իւզէրի-նէ կիլթմէթ իշխան էնէպիլ տալէր-լէրի յուլիս «Գոթա հոլա չըգմըն օ-լուպ աճագ 8 կիլնտէն Բէրինտէ կէլիլլէպիլլէրէր տըր :

— Բէրինտէն Գիլէնճիլտէն կէլէն Ճարոն ալթալլէթի բօլթաճըն ալթալլէթիլլէրին յուլիս 9րդա գա-տար մուհաթալա օլլանմըն օլտըզ-լարըն վէ պիլ հաթիլտա տաշա մուգալմէթ իտէպիլլէրէրին պիլտիլմիշ :

— Չին իմէրալթօրը Քուսնիլ-Սու, Ճարոն, Ալման իմէրալթօր-լարընտ վէ Ֆրանսա իլէ Ամերիկա-րէիսի հիւթմէթիլլէրինտէ պիլլէր մէթթուպ կէօնտէրուպ, միւ-տալիլէ իտէրէթ Չինիլ հալը հա-զըրընա Նիհայէթ վէրմէլլէրինտէ Նիլտէն իլթիմ տըր :

— Էվրօրա տէվէթիլլէրի Նէպտի-տէ պուլլէրն Չին ալթիլլէրինտէ Բէրինտէ հոլլաթըրլար «Չիլթը» (կիլլի հալը) թէլէկաթալար, չիլ-տիլիլ պուլլէրլար մաշալին իսարիլիլ Նէպտէթիլլէրի թարաթիլ տան կէօրիլմէթիլտէն սօնրա հոլ-լամալաճագլար :

— Գիլէն-ճիլտէն վերիլէն պիլ թէլէկաթա նազարէն, Չինտէթի էնէպիլ օրտուլարըն թէտարիլա-լթը լազըմէթի կէօրիլմիշ օլտը-զընտան ալթալլէրիլ օգոստոս 1 տէ Բէրին իւզէրինտէ տօղրու. Եիւ-րիլմէթ պաշլամընտըր :

— Չին գարընզըզը կիլթիլթէն հալլըմաթտա օլուպ, հաթիլտա Քանթոն վէ Եննան նամ էլալէթ լէրինտէ ըսեան պաշ կէօլմէթմիշ տըր :

ԳՐԱԼ ՈՒՄՊԵՐԹՈՆԵՐՆ ՈՒՐՈՒԼՄԱՍԸ

Իթալիանըն Մօնցա չէհրինտէ իճրա օլլանմըն ճիլմանթիլ օլլան լարընտա Գրալ հազըր պուլլուսա-րագ, լազըմ կէլէնլէրէ միւթա-ֆաթ վէրտիլտէն վէ չէլիլթ պիլթ-տիլթտէն սօնրա կէրի տէճմէթ ի-շխան արապալա պիլլէր իլթէն, Ալթէլ Պրէսիլ նամ աճալիլթ իլ-վիլլէր իլէ իւշ տէթա Գրալ իւզէ-րինտէ ալթէ իտէրէթ կէօնտէն վուրմըն տըր : Գրալ ալտըրըն հա-րատան պիլ ազ սօնրա վէ-ֆաթ իլթիլ վէ գաթիլ տէր-տէսթ օլմուշ տըր :

Իճրա օլլան իսթիլթաթտա Ան-ճէլ Անարլիլթ օլտըրըն վէ հիլ պիլ արգաթալը պուլլէնտալըն պէլլանտան մատա, հիւթիլմաթ-լըզ ուսուլիլ իսաթիլ վէ գարըն օլտուրըն ալթէպիլ իշպու ճիլնալլէթի իշլէտիլիլիլ սէօլլէմիշ տըր :

Միլթէվէթա գրալ Ուսպէթօ-նըն մալտուլ վէլիլալ Բէրին վիլթօր Էմմանուէլ, զէվէթիլ իլէ յիլթալպօտան ալթէթ իլթիլ օ-լուպ, Բիլէտա պուլլէնտըն էս-նատէ բէտէրի գրալըն գաթիլըն :

պիլտիլլէն թէլէկաթալար ալթըն տըր : Պու միւստիլ իսալլէրին թաշթը թէլէպիլլէրինտէ Բէրին վ. Էմմանու-էլ ֆէվրէլտէն միլթէսիլ օլմուշ վէ զէվէթիլ Բէրինտէ էլլէնա (Գա-րատալ Բէրինտէ քէրիլմէթ) պա-լըմըն տըր :

Բէրին վ. Էմմանուէլ Բոմալա վաթը օլմալտան էվէլէն էլալիլ իսթիլալէն պիլ ֆէրման Նէլլիլ ի-լէ, զալթ թէլէպիլլէրինտէ պիլ տարալլէրին թէլէսիլիլ ալթընտա գրալիլթ թաշթընա չըգաճալը-նը պէլլան իլթիլ տըր :

Իթալիա մէճիլիլ մէպուսանը իլ պու յուլիսիլ 24ինտէ քիլաա օ-լլանտագ վէ հէնի գրալ 18տէ լա-զըմ օլլան հէմիլիլ իճրա իլթիլ զ-լաճագ :

ՉՈՒԼԱՐԱՆ «ԿԻԻԹԵՆՊԵՐԻ» (Տպագրական տառերոյ)

Կարճը մետաղ, ուղիղ կարգ Հաստաթ քարճարճիլ Ամեն իւլուէ տպագրական տառեր և գանազանք՝ գօնացուցիլ զնեթիլ Հասցէ՝

Fonderie typographique, Gutenberg' Sophia, Rue Graff Ignatieff № 3

ԹԻԻՔԱՐԻՑԵ

ՉԱԽԻՐԵ	
ՊՈՒՂՏԱԾ	
Վալ. իւլարա	52-60 8. —/10. 60
ԱՐԲԱ	
Լիւլարա	42-46 4. 5. 20 —/5. 60 ֆր.
ՄԸՍԸՐ	
Արապա իւլարա	մալ հօգ
Վալիլ	»
Ենիլ մալ օլարագ կիլ մալ	15/20 —
րապա պուլլէր 7-8 տապա ալթա	
կէլլէթալ տըր :	

ՊԱԳՍԻԼԵ	
Վարնա բիլաթալարտա պապալիլ մալլէրին պու կիլնթիլ ֆիլաթը, ալ-թիլ ֆրանզ իլէ :	Ֆր. Սնթ.
Գիլլէլի կիլնտէն կիլնտէ	
Եիլթէլլէրինտէ տըր	1. 90/2. 10
Շէլլէր. — (Բէլլէլ) քիլլ	62. —
» (Բէլլէլ) սանտըզ	32. 50
Բիլլիլ. — ճարոն չու-	
վալլ	42. —
Բիլլիլ. — Ֆիլիպ չուվալլ	42. —
Բիլլիլ. — Իւլիլ	32. —
Կիլլ. — Սանտըզ	8. —
Չէթիլլ. ԵՍՂԸ. — քիլլ	1. 20/1. 35

ԲԱՍՈՒԳ	
Վարնա մաղաթալարտա իլթիլ տալթընտը :	
Ինկիլիլ Եիլիլիլ Ն.	8/14 11. —
» Ն.	18/24 12. 50
Ենիլ իլթիլ Ն.	8/14 10. —
Չիլլ բալուգ հօգա	2. 25
Ամերիկապա հէնի մաշալլ ալ օլ-տըրըն ալթէպիլ բալուգ ֆիլաթը կիլն-պէ կիլն ալթիլմաթտա տըր :	

Ա. Գ. Հալիլլէրի, Բիլլէրիլիլ Ե. Ֆրանս-րէնի վարճ գրաշար մը պալտոն կը փնտէր ու Է տպագրանիլ մը մէջ : Իր հասցէն է ՍԵՐՈՆ ՏԵՄԻՐՃԻԱՆ «Արարատ» սըր-ճարան Ֆիլիպ